

КОГНІТИВНІ ФІЛЬТРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА СОЦІАЛЬНУ ПЕРЦЕПЦІЮ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Бикова С.В., к.психол.н., доцент
(*кафедри філософії, політології, психології та права*)

Когнітивні фільтри - це систематичні відхилення у мисленні та поведінці, які регулярно виникають у певних ситуаціях. Іноді таке викривлене сприйняття оточуючих соціальних феноменів дозволяє суб'єкту сприймання більш прискіпливо «бачити» важкодоступне, а іноді, навпаки, «губити» очевидне. На наш погляд, в деяких ситуаціях на людину може впливати ефект одразу декількох фільтрів, які, таким чином, підсилюють, або нівелюють дію один одного. У сучасній літературі ми можемо обозначити дію принаймні трьох мисленневих (когнітивних) фільтрів: праймінгу, евристики доступності та помилки планування. Прайміг – це вплив попередніх стимулів на обробку наступних, який, зазвичай, залишається поза ношою свідомістю. У наведеній вище ситуації праймінг проявляється у впливі перегляду відео про важкість ведення бізнесу в Україні на рішення відкрити компанію. Евристика доступності – це вплив найбільш доступної нам інформації про успіхи в якійсь галузі, при відсутності репрезентації невдач, або навпаки. Ми вважаємо, що поєднання цих фільтрів діє за принципом холізму, тобто, цілісності, яка завжди більш значуща, ніж сума її складових. Соціальний світ постійно ускладнюється, модифікується за насиченістю інформацією, а тому, зазвичай, когнітивні фільтри накладаються один на один, утворюють систему. Взаємозв'язок різних когнітивних фільтрів відбувається за холістичною парадигмою, коли сума когнітивних фільтрів завжди перевищує вплив окремого пізнавального викривлення.

Найбільш поширеними когнітивними фільтрами, що виявляються у процесі навчання серед студентської молоді, є: евристика доступності, праймінг, ефект ореолу, ефект прив'язки. Вони визначають соціальну перцепцію студентів у навчальному процесі.

Література

1. Канеман Д. Мислення швидке й повільне. Київ : Наш формат, 2017. 480 с. ISBN 978-617-7278 -18-0.
2. Alter, A. L., Oppenheimer, D. M. (2009). Uniting the Tribes of Fluency to Form a Metacognitive Nation. *Personality and Social Psychology Review*, 13(3), 219–235. doi:10.11